

Winterspecial 2023

Must-reads voor stad en regio

Inhoud

In de nieuwe winterspecial van Platform31 vind je onze belangrijkste kennisproducten van het afgelopen half jaar, gebundeld per onderwerp. Verdiep je in publicaties, leer van praktijkvoorbeelden, luister naar podcasts of bekijk handige tips en tools.

Gebiedsontwikkeling

**Inclusieve
samenleving**

Leefbaarheid

**Regionale
economie**

**Samenwerken
en participatie**

**Verduurzaming
en energie**

**Wonen en
woningmarkt**

Podcasts

Gebiedsontwikkeling

We streven naar een woon- en leefomgeving die aansluit bij wat voor mens en samenleving belangrijk en betaalbaar is. Voor iedereen die er een thuis heeft of zoekt. We zien op veel plaatsen een opeenstapeling van problemen en opgaven. Tegelijkertijd hebben we te maken met een onzekere economie. Dit vraagt om oplossingen waarbij fysieke ingrepen en een mensgerichte benadering hand in hand gaan. Met als inzet: de realisatie van nieuwe woningen, gebiedstransformaties en verduurzaming versnellen en bestaand vastgoed beter benutten.

Contact

Maarten Hoorn

maarten.hoorn@platform31.nl

→ Gebiedsontwikkeling

praktijkvoorbeeld

stedelijke transformatie

De verbonden stad is autoluw
Autoluw ontwerpen helpt ons om nog beter verbonden steden te creëren. Nieuwe methodieken kunnen daarbij helpen.

verdieping

stedelijke transformatie corporaties en sociale huur

Samenwerking binnen gebiedsontwikkeling leidt tot kwaliteitsverbetering
Wetenschappers en maatschappelijke organisaties verkenden samen het MANTRA-onderzoeksproject en brachten dat in beeld.

tips

omgevingswet participatie

Een goede omgevingsvisie vraagt overleg, concretisering en keuzes
Om te komen tot een goede omgevingsvisie zijn vier acties belangrijk.

tips

omgevingswet domeinoverstijgend samenwerken

Het (omgevings)huis op orde
Vijf tips voor gemeenten om de serviceketen goed in te richten voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

tips

woningbouw lokaal en regionaal samenwerken

Lessen voor publiek-private samenwerking in de woningbouw
Partijen in de woningbouw moeten elkaar kunnen 'verstaan'. Tips om samen te werken en elkaar te vinden.

publicatie

woningbouw wijkaanpak

Sturend aan de slag met volkshuisvesting
Oplossingen voor het woningtekort in 25 papers; een aanrader voor iedereen die zich met woonbeleid bezighoudt.

Inclusieve samenleving

Nederland zet in op een samenleving waarin iedereen mee kan doen. Het bevorderen van bestaanszekerheid en gelijke kansen staat daarbij centraal. De kansengelijkheid staat onder druk. Dat merken mensen in hun wijk, stad of regio, maar ook in het onderwijs en op de woning- en arbeidsmarkt. Het leidt tot verschillen in inkomen en zelfs in gezondheid en levensverwachting. Dit alles vraagt om een mensgerichte benadering en meer aandacht voor preventie. Om zo te kunnen werken aan oplossingen voor passende woonruimte, maatschappelijke voorzieningen en armoede en schulden.

Contact

Suzanne Smeets

suzanne.smeets@platform31.nl

→ Inclusieve samenleving

tips

gezondheid en zorg | kwaliteit leefomgeving

Gezonde leefomgeving vraagt om wendbare aanpak

Experts geven aanbevelingen voor een lokale aanpak en effectieve interventies voor een gezonde leefomgeving.

praktijkvoorbeeld

huisvesting aandachtsgroepen | gezondheid en zorg

Combineren van woonopgaven versterkt samenwerking in de regio

Groene Metropoolregio Nijmegen/Arnhem combineert de opgaven voor huisvesting van kwetsbare bewoners én ouderen.

praktijkvoorbeeld

huisvesting aandachtsgroepen | gezondheid en zorg

Regioakkoord Rotterdam leidt tot betere verdeling van de sociale voorraad in de regio

Een gezamenlijke basis is essentieel om tot afspraken te komen over ieders bijdrage aan de grotere regionale opgave.

publicatie

gezondheid en zorg | landelijk gebied

Onderzoek naar klimaatverandering en gezondheidseffecten op het platteland in beeld

Wetenschappers en maatschappelijke organisaties verkenden samen het MANTRA-onderzoeksproject en brachten dat in beeld.

tips

Gezondheid en zorg | kwaliteit leefomgeving

Sociaal en groenblauw nodig voor gezonde wijken

Het ontwikkelen van een groene omgeving en van sociale netwerken kost tijd. Tips om toekomstgericht te werken.

tips

huisvesting aandachtsgroepen | wonen senioren

Tien tips voor dementievriendelijk wonen

Deze inzichten helpen bij het aanpassen van woningen en leefomgeving op sociaal, fysiek en organisatorisch vlak.

Leefbaarheid

Veel wijken in steden en dorpen kampen met een combinatie van problemen met wonen, werk en integratie. De leefbaarheid en veiligheid staan daardoor onder druk. Kwetsbare wijken en hun inwoners zetten zich in om deze negatieve ontwikkeling te doorbreken. Daarvoor is samenwerking nodig, op basis van een door alle betrokkenen ondersteunde, integrale aanpak. Waarbij het verbeteren van de woningvoorraad en leefomgeving samengaat met het bevorderen van scholing en participatie op de arbeidsmarkt.

Contact

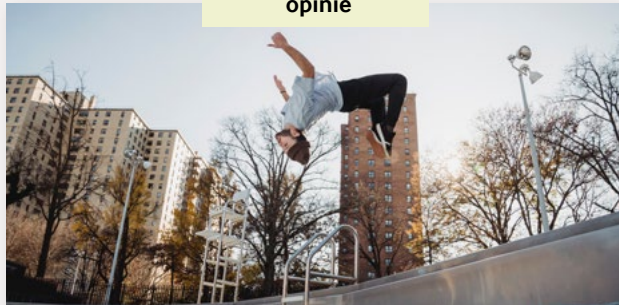
Maarten Hoorn

maarten.hoorn@platform31.nl

→ Leefbaarheid

opinie

wijkaanpak

Cultuur en de wijkaanpak: focus op jongeren en hun talent

Voor succesvolle wijkaanpak moeten beleidsmakers en wijkprofessionals sociaal-culturele initiatieven opzoeken.

praktijkvoorbeeld

wijkaanpak domeinoverstijgend samenwerken

Verbinden in de wijk; uitdagingen voor de wijkambtenaar

Tips van wijkprofessionals om belemmeringen bij wijkgericht werken in samenhang op te pakken.

publicatie

wijkaanpak energietransitie

Wijken verduurzamen in turbulente tijden

Ontdek hoe onverwachte crises en lokale initiatieven de transitie naar aardgasvrije wijken vormgeven in een wereld vol economische onrust en beleidsveranderingen.

verdieping

wijkaanpak kwaliteit leefomgeving

Hoogtepunten Dag van de Stad 2023 in Arnhem

Video en foto's met sfeerimpressie van de Dag van de Stad, verhalen van inspirerende sprekers en Apeldoorn gaststad in 2024.

opinie

wijkaanpak

Wijken mengen door woningbouw? Bouw sociale huurwoningen in de rijke wijken

Niet de concentratie van kwetsbare bewoners is het probleem, maar de scheefgegroeide woningvoorraad in de stad.

verdieping

corporaties en sociale huur huisvesting aandachtsgroepen

Corporaties moeten bijdragen aan gezondheid en welzijn van bewoners

"Welzijn en gezondheid van huurders horen in het hart van de missie van corporaties", betogen zes volkshuisvesters in een manifest.

Regionale economie

Nederland streeft naar een eerlijke en groene economie waarin overheden en bedrijven samen zorgen voor innovatie en kansen voor iedereen. Innovatie komt het beste tot stand als bedrijven, lokale en regionale overheden, onderwijs- en kennisinstellingen expertise en oplossingen uitwisselen en van elkaar leren. Samenwerking is cruciaal om een digitale, inclusieve en circulaire economie te realiseren.

Contact

Joost van Hoorn

joost.vanhoorn@platform31.nl

→ Regionale economie

verdieping

binnensteden en werklocaties | circulaire economie

Watergebonden bedrijventerreinen: cruciaal voor de circulaire economie in Zuid-Holland

Onderzoek naar activiteiten op watergebonden bedrijventerreinen om de ruimtebehoefte voor de circulaire economie in kaart te brengen.

publicatie

sociaal ondernemen

Toolbox ondersteuning impact ondernemen

Interactief werkboek om ondernemen met maatschappelijke meerwaarde verder te brengen in jouw gemeente of provincie.

praktijkvoorbeeld

circulaire economie

Heel Breda circulair

Breda neemt het bedrijfsleven mee in de duurzame transitie die er op hen afkomen.

praktijkvoorbeeld

arbeidsmarkt

AanDeBak helpt Rotterdamse jongeren op de arbeidsmarkt

Met de 'AanDeBak-garantie' komen jaarlijks zo'n 800 scholieren op Zuid aan werk.

nieuws

binnensteden en werklocaties

Samenwerken aan aantrekkelijke en toekomstbestendige binnensteden

Om binnensteden leefbaar te houden, is de City Deal Dynamische Binnensteden - Regie op transformatie ondertekend.

publicatie

binnensteden en werklocaties | verdichting steden

Ruimte voor economie en werk

Hoe sturen G40-gemeenten in het tijdperk van binnenstedelijke verdichting? Uitdagingen en kansen voor balans tussen wonen en werk.

Samenwerken en participatie

De maatschappelijke slagkracht van overheden wordt groter als zij samen met inwoners, organisaties en bedrijven de verschillende opgaven in samenhang aanpakken. Het is belangrijk om daarbij inhoudelijke opgaven en vraagstukken als vertrekpunt te kiezen en te zoeken naar wat nodig is om de kracht van bewoners en organisaties te stimuleren en te benutten. Dit versterkt het onderling vertrouwen en het fundament voor een toekomstbestendige samenleving.

Contact

Suzanne Smeets

suzanne.smeets@platform31.nl

→ Samenwerken en participatie

verdieping

bewonersinitiatieven

De responsieve overheid: ook de bewoner moet eraan wennen

Help bewoners bij het vinden van hun rol als je responsiever wilt werken.

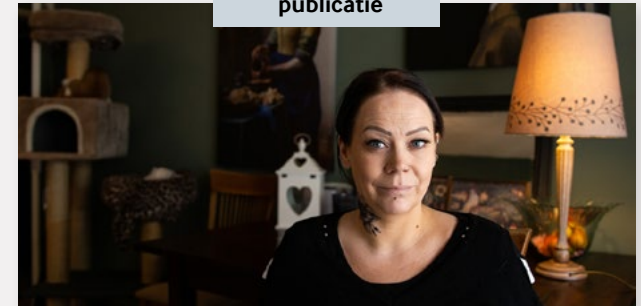

tips

interbestuurlijk samenwerken warmtetransitie

Kansrijke ideeën uit Europa voor de warmtetransitie

Vijf tips van kleine en grote steden uit Europa over governance van transities.

publicatie

huisvesting aandachtsgroepen woonzorgvisie lokaal/regionaal samenwerken

Regionale samenwerking organiseren en doen

Handvatten om aan de slag te gaan met de organisatie van regionale, gemeentelijke samenwerking voor aandachtsgroepen.

praktijkvoorbeeld

corporaties en sociale huur interbestuurlijk samenwerken

Maak brede welvaart startpunt in gesprekken met corporatienetwerk

Zo kunnen discussies met partners tijdens de visitatie bijdragen aan leefbaarheid en toekomstperspectief van bewoners.

praktijkvoorbeeld

energietransitie participatie

Veel regie voor bewoners: denk aan verwachtingsmanagement

In Stichtse Vecht liet de gemeente veel ruimte voor bewonersparticipatie, met goed resultaat.

praktijkvoorbeeld

domeinoverstijgend & interbestuurlijk samenwerken

Met brede welvaart staat de mens centraal in Gelderse regio-arrangementen

Een regionale monitor moest helpen om de gezamenlijke belangen van verschillende regio's in Gelderland in beeld te krijgen.

→ Samenwerken en participatie

verdieping

participatie

Participatie door de jaren heen: hoe 'meedoen' mode werd

De overgang van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving werkte door in sociaal en fysiek participatiebeleid. Een overzicht.

praktijkvoorbeeld

participatie domeinoverstijgend samenwerken

Groningen, Utrecht en Tilburg pakken participatie domeinoverstijgend aan

Als professionals uit het fysieke en sociale domein samenwerken rond participatie, kan dat de sociale basis versterken in een wijk.

verdieping

participatie domeinoverstijgend samenwerken

Tien jaar participatiesamenleving: kansen voor samenwerking

Dit essay beschrijft hoe participatie landde in beleid én in de praktijk, als verbindend element tussen het sociale en fysieke domein.

verdieping

domeinoverstijgend samenwerken participatie

Domeinoverstijgend participeren? Begin bij de doelen

Participatiedoelen in het sociale en fysieke domein lopen vaak uiteen. Samenwerken aan participatie vraagt om helderheid vooraf.

praktijkvoorbeeld

domeinoverstijgend samenwerken binnensteden en werklocaties

Brede welvaart stimuleert open gesprek over economische initiatieven

Hollands Kroon maakt keuzes door de meerwaarde voor brede welvaart met partijen te bespreken.

verdieping

domeinoverstijgend samenwerken

Brede welvaart: handvat voor dialoog

Voor de toepassing van brede welvaart is geen eenduidig kader, maar ga er vooral mee aan de slag. Lessen uit drie praktijkvoorbeelden.

Verduurzaming en energie

Nederland zoekt naar mogelijkheden om de ontwikkeling naar een duurzame omgeving waar iedereen aan kan en wil bijdragen te versnellen. We naderen het kritieke omslagpunt in klimaat, biodiversiteit en gebruik van grondstoffen. Oplossingen hiervoor zijn technisch en maatschappelijk complex. De tijd voor kleine ingrepen is voorbij; we moeten opschalen. Dat vraagt om een integrale visie, strategie en concrete ideeën voor vergroening en klimaatadaptatie, circulariteit en energietransitie.

Contact

Patrick van Lunteren

patrick.vanlunteren@platform31.nl

→ Verduurzaming en energie

verdieping

domeinoverstijgend, lokaal en regionaal samenwerken

Opschalingsbewustzijn voorkomt lock-in en versnelt transities

De ervaringen van de kopgroep toepasbaar maken voor de praktijk van het peloton gaat niet vanzelf. Vroegtijdige aandacht hiervoor helpt.

verdieping

warmtetransitie betaalbaarheid wonen

Pak energiearmoede aan door in vertrouwen te investeren

Een effectieve campagne, vertrouwde gezichten en het goede gesprek voeren: lessen uit de praktijk van energiearmoede-aanpak.

praktijkvoorbeeld

woningbouw circulariteit

Modulair, verplaatsbaar, circulair. En klaar in een jaar

Circulair bouwen: het kan en het kan snel - een videoverslag uit Heerhugowaard.

tips

energietransitie interbestuurlijk samenwerken

Europa: leren van elkaars energietransitie

Tips uit Wenen, Bologna, Marseille en Groningen over wijkgerichte energietransitie.

praktijkvoorbeeld

energietransitie participatie

De energietransitie vergt een democratische transitie

Burgerparticipatie is niet vanzelf representatief: lessen van de Tilburger Tafel.

praktijkvoorbeeld

energietransitie warmtetransitie

Deuren langs en drempels over: uitdagingen bij aardgasvrije utiliteit

Voorbeelden uit Utrecht en Rotterdam van warmtetransitie-maatwerk voor ondernemers.

→ Verduurzaming en energie

praktijkvoorbeeld

duurzaam bouwen corporaties en sociale huur

Nieuw concept Buurblok: wonen, energie en vervoer als dienst

De eerste ervaringen met 'wonen als dienst': circulaire woningen, onderhoud, duurzame energie en elektrisch vervoer in één pakket.

opinie

warmtetransitie energietransitie

Het Rijk heeft een visie op bewonersinitiatieven, nu gemeenten nog

Bewonersinitiatieven hebben een flexibele gemeente met een heldere visie nodig.

opinie

circulariteit

Door samenwerking de circulair gebouwde omgeving daadwerkelijk realiseren

Om de doelstellingen voor 2030 en 2050 te halen, is samenwerking cruciaal om waarden te creëren.

praktijkvoorbeeld

warmtetransitie lokaal en regionaal samenwerken

Raadswerkgroep energietransitie houdt politiek geharrewar buiten de deur

Apeldoorn zorgt met een raadswerkgroep dat de raad goed aanhaakt bij de warmtetransitie in de stad.

praktijkvoorbeeld

bewonersinitiatieven warmtetransitie

Bewonersinitiatief Spijkerenergie borgt warmtetransitie met brede aanpak

Arnhems bewonersinitiatief voert gemeentetaken uit en zorgt zo dat vrijwilligers betrokken blijven bij de warmtetransitie.

tips

warmtetransitie energietransitie

De energietransitie verbindt: Europese steden leren van elkaar in Rotterdam

Het belang van data en participatie in de energietransitie speelt overal in Europa. Er valt veel van elkaar te leren.

Wonen en woningmarkt

Er is een grote behoefte aan meer passende, betaalbare woningen van goede kwaliteit in Nederland. Om daaraan tegemoet te komen, bundelen overheden, woningcorporaties en marktpartijen hun krachten. Ze zetten in op een mix van oplossingen: grootschalige nieuwbouw, nieuwe woonvormen zoals flex- en transformatiewoningen, woningdelen en -splitsen en ruimte voor bewonersinitiatieven. Door de woon- en bouwopgave in samenhang met andere opgaven aan te pakken, kunnen ze tegelijkertijd doelen op het gebied van klimaatadaptatie, bedrijvigheid, bereikbaarheid en natuur realiseren.

Contact

Maarten Hoorn

maarten.hoorn@platform31.nl

→ Wonen en woningmarkt

publicatie

betaalbaarheid wonen woningbouw

Sturing op een betaalbaar woningbouwprogramma

Hoe gemeenten instrumenten kunnen inzetten om goedkope nieuwbouw te realiseren op bouwgrond van private partijen.

publicatie

wonen senioren

Geclusterde woonvormen voor senioren

Handreiking over wat geclusterd wonen voor ouderen is en wat aandachtspunten zijn bij het ontwikkelen van deze woonvorm.

praktijkvoorbeeld

corporaties en sociale huur betaalbaarheid wonen

Renoveren van oude portiekflats: heel duurzaam, maar niet rendabel

Kunnen corporaties de maatschappelijke doelen rendabel realiseren? Corporatie Rijswijk Wonen en Platform31 zochten het uit.

praktijkvoorbeeld

woonwagendbewoners gebiedsontwikkeling

Woonwagens realiseren binnen een gebiedsontwikkeling: de Reevedelta in Kampen

In Kampen zijn al jaren geen standplaatsen voor woonwagens toegevoegd. De gemeente maakt nu plaats binnen nieuwbouwplannen.

publicatie

woningvoorraad benutten

Woningsplitsing door woningcorporaties in de praktijk

Woningen splitsen kan helpen het woningtekort te verminderen, maar hoe? Tips uit de praktijk van woningcorporaties.

verdieping

woningvoorraad benutten betaalbaarheid wonen

Honderden miljoenen te besparen met woningdelen

Besparingen op huurtoeslag die in de miljoenen lopen: verschillende rekenvoorbeelden.

→ Wonen en woningmarkt

verdieping

wonen senioren

Professionele ondersteuning nodig voor vitale woongemeenschappen

Zet (rijks)beleid in op ontmoeting om 'thuisgevoel' te stimuleren in woonvormen voor ouderen.

tips

wonen senioren

Tips voor bouwen aan vitale gemeenschappen

Inzichten en concrete handvatten helpen je om ontmoeting te faciliteren in de praktijk.

publicatie

wonen senioren

Werken aan doorstroming van senioren

Werkbladen, praatplaten en instrumenten/ interventies om lokaal of regionaal tot een doorstroomaanpak te komen.

publicatie

woningvoorraad benutten | landelijk gebied

Woningsplitsing. Ook in beeld bij kleinere gemeenten

Kleinere gemeenten denken na over woningsplitsen, de uitvoering staat veelal nog in de kinderschoenen.

praktijkvoorbeeld

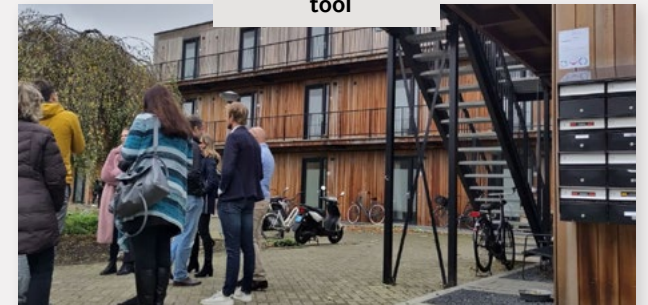

wonen senioren

Wonen met een plus in Rijswijk

Concept om bewoners zo lang mogelijk te laten wonen in hun eigen vertrouwde omgeving.

tool

flexwonen | betaalbaarheid wonen

Wegwijzer flexwonen

Actuele informatie van veel partijen overzichtelijk in één document. Inclusief inspirerende voorbeelden en een rekenhulp.

Podcasts

verdieping

wonen senioren woonzorgvisie

Podcast31 – BuurtSaam: werken aan een gezonde leefomgeving in een sociale buurt

Langer thuis wonen vraagt om een leefomgeving die gezond, veilig en sociaal is.

verdieping

wonen senioren

Podcast31 – Stimuleren van doorstroming op de woningmarkt

Belangrijk voor de huizenmarkt én voor senioren zelf. Maar verhuizen is vaak een grote stap. Hoe kunnen organisaties hierop sturen?

verdieping

woningbouw woningvoorraad benutten

Trendtalk: Meer woonruimte creëren

Gemeenten en corporaties zijn aan zet. Kunnen zij uit de voeten met het beleid van de verschillende provincies?

verdieping

energietransitie lokaal en regionaal samenwerken

Trendtalk: Dilemma's bij de transitie naar een duurzaam energiesysteem

Denk internationaal na over een effectieve mix van energiebronnen en kom burgers en bedrijven met geld en aangepaste wet- en regelgeving tegemoet.

publicatie

algemeen lokaal en regionaal samenwerken

Analyse van de provinciale bestuursakkoorden 2023-2027

Provincies benutten brede welvaart als concept om grip te krijgen op de samenhang tussen de verschillende opgaven en domeinen.

publicatie

algemeen

Reflectie Rijksbeleid: de wensenlijst van steden en regio's aan het nieuwe kabinet

Gemeenten en regio's willen meer structurele financiering om langetermijnvisies in beleid te integreren.

tool

domeinoverstijgend samenwerken omgevingswet

Ruimtevaarders

Leer de kunst van integrale afwegingen en ontdek hoe spannend en leerzaam gebiedsontwikkeling kan zijn.

Bestuurders, beleidsmakers, professionals, inwoners en ondernemers zoeken oplossingen voor complexe vraagstukken in stad en regio. Hoe komen we tot een inclusieve en duurzame samenleving? Met voldoende woningen in een passende omgeving. Waar een innovatieve overheid en economie bijdragen aan brede welvaart. Om tot toekomstbestendige oplossingen te komen, brengen we partijen bij elkaar en onderzoeken we maatschappelijke opgaven in samenhang. We signaleren trends en verbinden beleid, praktijk en wetenschap. Zo komen we samen tot een aanpak waar bestuurders en uitvoerders direct mee aan de slag kunnen. De oplossingen houden we niet voor onszelf: iedereen profiteert mee van de resultaten.

www.platform31.nl